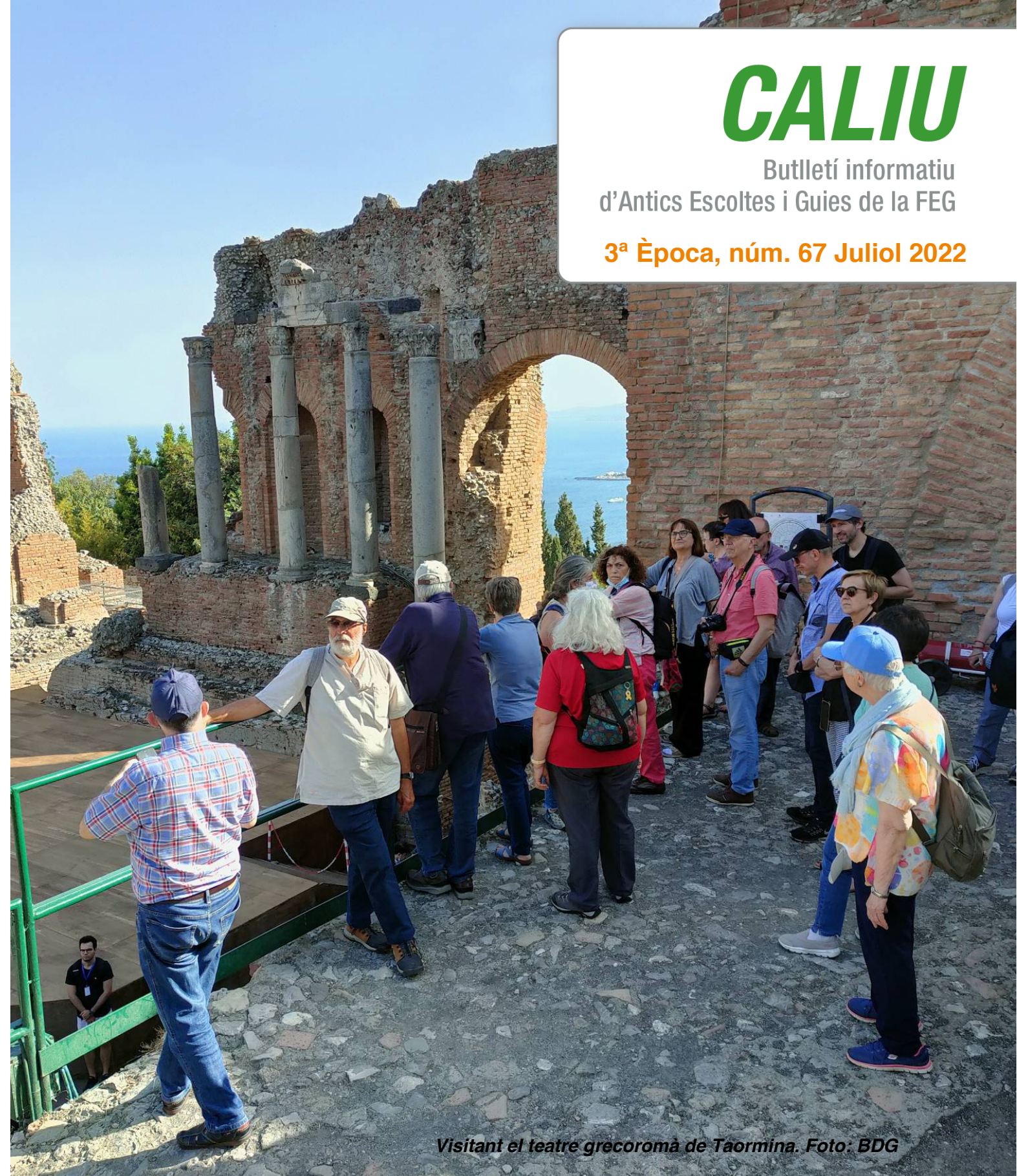

CALIU

Butlletí informatiu
d'Antics Escoltes i Guies de la FEG

3ª Època, núm. 67 Juliol 2022

Visitant el teatre grecoromà de Taormina. Foto: BDG

Activitats

Editorial	Pàg. 2
La Sicília catalana...	Pàg. 5
XXV anys de la Fundació Scout Sant Jordi	Pàg. 19

Col·laboracions

Charles de Foucauld	Pàg. 22
---------------------	---------

Notícies

Jordi Bonet	Pàg. 24
Records confosos	Pàg. 28

EDITORIAL

Va ser l'any 1985 quan un bon grup d'antics escoltes i guies sota el lideratge del P. Genís Samper i moguts per la idea de continuar donant suport al Moviment, prestar serveis a la societat civil i mantenir lligams d'amistat, va crear l'Associació d'Antics i Amics de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi.

Durant aquests anys moltes han sigut les activitats realitzades, que per tal de no allargar aquest escrit trobareu resumides a continuació. Creiem que és un resum que permet veure el treball que han portat a terme les diferents Juntes que han dirigit l'entitat.

Però com en tots els ordres de la vida, els anys passen i les circumstàncies van canviant. No només les circumstàncies, també nosaltres mateixos, sofrim modificacions, i les més inevitables són les que van lligades a la edat. No descobrim cap novetat si diem que cada any que passa ens en cau un més a sobre. No coneixem ningú que, per més esforços que faci, hagi aconseguit aturar-se en el temps. I si creu que ho ha aconseguit fer... malament.

Un dels fets, que ens ha preocupat més és que en els darrers 25 anys no s'hagin incorporat al grup nous membres procedents de MEG i en especial els participants dels diferents comissariats que s'han anat succeint, malgrat haver mantingut sempre una bona sintonia amb tots ells.

Per això, després d'haver-ho rumiat llargament durant els darrers anys i també consultat amb companys que han sigut socis fundadors, creiem que arriba l'hora de deixar pas a noves idees que s'adeqüin més a les preferències de les noves generacions.

En aquest sentit, per part del Moviment, ja fa uns anys que va posar en marxa la denominada **xarxaMEG**, que possiblement ja coneixeu, amb objectius perfectament assimilables als nostres.

Esperem que les noves generacions de caps que deixen l'escoltisme actiu trobin en **xarxaMEG** el que per a nosaltres ha estat el grup d'Antics Escoltes i Guies. Per tal de demostrar la confiança en el nou projecte, nosaltres ens hi incorporarem com grup d'antics mantenint-nos com a col·laboradors de la Fundació Escoltes i Guies, tenint present la importància de les nostres aportacions per poder complir les seves finalitats.

En la pràctica això ens permetrà estar més informats de l'actualitat de l'escoltisme i guiatge seguint la seva evolució i activitats.

Per nosaltres el més important serà continuar estant **SEMPRE A PUNT!**

Aplec Scout – Escoltisme Adult de Mallorca, ens va demanar temps enrere una col·laboració per a la seva Revista **noves** núm. 28, corresponent a l'any 2020, que tenia com a tema general "*l'escoltisme adult avui*". En ella es recollien experiències pròpies d'Aplec Scout però també d' AISG-Espanya, de la Fraternidade Escotista de Portugal, de la Fundació Scout Sant Jordi del País Valencià, i d'Antics Escoltes i Guies de la Fundació Josep Sans (actual Fundació Escoltes i Guies). Aquell text el reproduïm a continuació:

La Fundació Josep Sans es va constituir formalment el 1978, tot i que la seva activitat s'havia iniciat anteriorment com a Patronat Josep Sans, vinculant-se a la figura de Josep Sans, en reconeixement a la seva tasca al servei de l'escoltisme i el guiatge català, especialment pel suport que va donar a la difusió d'aquest, arreu del món. La primera funció del Patronat i després Fundació fou la gestió de "La Tenda", la botiga de material pels escoltes i les guies, però també va crear el Premi Àngel

Fàbregues d'animació en activitats en el temps lliure.

línies d'actuació

- Campaments i més (gestió de terrenys d'acampada)
- Brownsea (botiga de material escolta i guia)
- Centres escoltes
- Xarxameg (xarxa social per a antics escoltes i guies)
- Grup d'Antics Escoltes i Guies (continuador de l'Associació d'Antics i Amics de Minyons Escoltes – Guies Sant Jordi de Catalunya).

història

La nostra entitat es remunta al 1985 quan per iniciativa de la Fundació Josep Sans, i responent a les inquietuds i encàrrec de l'escoltisme i guiatge catalans (ME/GSJ) es va presentar el projecte per constituir l'associació "Antics i Amics de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya". Abans d'això, el 1983, els Amics de mossèn Batlle es van constituir en "Associació mossèn Batlle" que, entre altres activitats, l'any 1986 va fundar els Premis Jaume Ciurana (dels quals en parlarem més endavant) i que es va fusionar amb l'associació d'antics i amics el 1992.

El projecte d'aquesta associació s'aprova en un acte celebrat el 22 de febrer de 1986. En aquest any ja té lloc la primera Assemblea General en la qual es posen en relleu els objectius principals:

1) Mantenir viu entre els seus membres l'esperit de l'escoltisme.

2) Donar suport a l'escoltisme.

3) Mantenir present la tasca que mossèn Batlle va fer per Catalunya i el seu jovent.

4) Mantenir lligams de germanor amb altres associacions semblants.

La crida inicial a tots aquells que havien passat els anys de joventut fent escoltisme i teníem el sentiment que ens havien marcat i deixat una empremta al nostre caràcter en forma de compromís de servei al país, va tenir un resultat encoratjador. Prop de cinc-cents afiliats ens vam donar d'alta ràpidament.

Això ens va donar força per emprendre un conjunt d'activitats que prometien desenvolupar els objectius inicials, fer visible la nostra presència a la societat i ajudar a la projecció de l'escoltisme en la nostra societat.

Cal recordar també que l'objectiu de l'Associació no va ser el de fer-nos creure que passàvem a considerar-nos com una nova branca de l'escoltisme, sinó un grup de suport al Moviment escolta i fer més visible la seva presència en la societat civil. Tinguem present que ens dèiem Antics i Amics, incloent-hi per tant la possibilitat d'adherir-se als simpatitzants.

L'empenta inicial aviat va donar els seus fruits i, així, sense ànim de ser exhaustius, recollim les activitats que podem recordar i que resumirem en tres apartats.

activitats pels socis

- Sortides en grup, que aviat vàrem denominar "Descobertes", donat que bàsicament eren trobades per diferents llocs del país, amb objectiu de conèixer millor llocs geogràfics o històrics. Com per exemple, podem citar...

- "Romiatges a les fonts" (visitant els bisbes de Catalunya). "Conèixer el patrimoni industrial de Catalunya", "Seguint les petjades". "Romeries a monestirs amb comunitat activa"...

- Commemoracions de dades assenyalades pel país o per l'escoltisme com podrien ser la Diada de l'11 de setembre, del Pensament, dia de sant Jordi, la Missa del Gall o la Diada Catalana de l'Escoltisme.

- Tertúlies per dialogar sobre temes d'actualitat.
- Dissabtes culturals consistents en sortides matinals per visitar museus, jardins o instal·lacions que

freqüentment no coneixem, malgrat ser a prop de casa.

- Publicació del butlletí CALIU que recull les activitats de l'Associació i diferents col·laboracions. Es procura editar, ara en edició digital, 5-6 números per curs.

- Actuacions per algun motiu especial entre les que podem recordar:

- Actes commemoratius dels cinquanta anys de la mort de mossèn Batlle.

- Organitzar l'estrena mundial al Palau de la Música del Concert de les Nacions amb lletra i presència del cardenal Helder Camara i música de Pierre Kaelin. Va ser un èxit gràcies a l'esforç de molts dels socis.

- Neteja dels Plans de Boet (al peu de la Pica d'Estats) amb la recollida de més d'una tona de deixalles i participació de l'helicòpter dels serveis de la Generalitat. Aquest fet es va realitzar com a B.O. per celebrar el centenari del naixement de Mn. Batlle, amb la col·laboració de nombroses entitats. Van participar uns 60 socis.

activitats de suport a

Des de bon començament va ser una de les principals preocupacions poder trobar actuacions que ens apropessin a la realitat del Moviment per tal que aquest sentís l'Associació com una cosa pròpia i que especialment els caps trobessin natural la seva incorporació en deixar el servei actiu.

Recordem, entre altres, les següents accions:

- Concessió de beques per participar en camps de formació a l'estranger.

- Posada en marxa l'Operació Aiguabarreig.

Consistia a ajudar a les entitats dels pobles de la Franja (Mequinensa, La Granja d'Escarp, Seròs) a adequar tota la zona que constitueix la confluència dels rius Cinca i Segre a tocar del pantà de Mequinensa. Es van arreglar camins i passereres, es va ajudar a anellar ocells i endreçar locals, al mateix temps que donaven a conèixer una zona molt poc coneguda i visitada, però de gran interès. Aquesta acció va durar uns cinc anys i hi van participar molts Agrupaments.

- Premis en metàl·lic als millors dossiers que recollissin els treballs dels campaments d'estiu.

- Concessió dels Premis Jaume Ciurana.

Aquests premis que inicialment havien estat creats per l'Associació Mossèn Batlle (entitat que es va integrar a la nostra el 1992) estan dividits en els apartats següents: "en favor de les persones" i "en la millora de l'entorn natural". Aquests premis durant molts anys tenien un reconeixement econòmic per part de la Generalitat, que als darrers anys a causa de la crisi econòmica, ha quedat reduït a la concessió d'uns diplomes honorífics.

- Participació durant uns anys en l'organització de la recepció de la Llum de la Pau de Betlem.

- Col·laboració en l'organització del Concert de Sant Jordi, que durant uns anys es va celebrar al Palau de la Música.

- A partir de l'any 2005 tota l'aportació de les quotes dels socis és traspasada íntegrament a la

Fundació Josep Sans, que actualment equival a una xifra al voltant dels 10.000 euros. El cost de les activitats és suportat pels participants.

Lligams de germanor

Aquí volem deixar constància i reconeixement de la tasca promotora, tant per l'impuls en la creació de l'Associació com de moltes de les activitats, que va tenir el P. Genís Samper. Així en aquest apartat podem recordar:

- Creació d'un Fons de Solidaritat amb els amics de Cuba i de Madagascar.

- Iniciar els contactes amb els companys de les de Mallorca i València per arribar a crear les Trobades que cada dos anys se celebren, alternant l'organització entre les tres associacions.

Aquestes trobades ens han permès establir llaços d'amistat i apropar-nos a aspectes de cada demarcació que d'altra forma fos difícil conèixer-los.

A tall d'exemple com no recordar la visita a Bocairent, o a la festa de Moros i Cristians i la participació en l'aplec de Sant Vicent d'Agullent de València, la visita a Sóller o la catedral de Palma a Mallorca, o la visita guiada per Jordi Bonet a les torres de la Sagrada Família de Barcelona i Sant Pere de Roda a Girona.

altres

Aquí podríem incloure les col·laboracions:

- Per poder publicar la "Miscel·lània de mossèn Batlle", adhesions a diverses accions cíviques dels darrers anys.

- Publicació de fascicles ("Monogràfics") sobre la història de fets de l'escoltisme català.

- Col·laboració amb la revista CORREU de MEG en l'apartat "d'on va sortir"?

És possible que ens hàgim deixat alguna activitat per mencionar, però no volem acabar sense alguna reflexió final.

Vista amb perspectiva dels trenta-cinc anys de vida del grup, podem veure que el nombre de socis ha seguit la coneguda corba de Gauss. Recordem que es va arribar a tenir un nombre de 500 socis i progressivament hem baixat fins als 250 actuals. Per què?

Fa anys que constatem aquest fet. Què va impulsar als que vàrem ser escoltes actius a la segona meitat del segle XX a mantenir lligams d'amistat i de connexió amb el Moviment? Per què aquella necessitat de continuar veient-nos amb els companys sembla haver disminuït en els caps que ens van succeir? Per què si els successius comissariats ens agraeixen la feina feta i ens demanen que continuem no s'incorporen al grup una vegada acabat el seu servei? S'han de buscar noves formes de mantenir lligams entre els caps que cessen? És útil per la societat mantenir el grup?

Podríem seguir fent-nos preguntes amb respostes poc clares. En tot cas són els caps actuals els que hauran de trobar les respostes.

La Sicília catalana: “A la recerca dels models de Sixena”

Text: Joan Millán

Fotos: Diversos autors

Calia culminar el cicle d'activitats en forma de sortides culturals dedicades a Sixena. Conseqüentment vàrem arribar a la darrera trobada centrada en el tema **“LA SICÍLIA CATALANA. A la recerca dels models de Sixena”**.

Preparada en tot detall per l'amic Josep Puig, secretari de l'IPECC* i el suport tècnic de l'agència Malaika, el grup de 21 participants ens trobàvem puntualment el dia 1 de juny a l'aeroport de Barcelona disposats a enlairar-nos rumb a Catània. He escrit 21 però ja d'entrada sofríem una baixa, la de la Carme Peiró esposa d'en Josep. La maleïda covid que molts consideraven superada, feia que ja d'entrada el grup quedés reduït a 20 persones. Superat aquest tràngol, vàrem iniciar el viatge.

Cal dir que el ritme del tour era d'alta intensitat, ja que els 6 dies previstos deixaven poc marge de respir i les jornades estaven calculades per aprofitar-les íntegrament. Així ja el primer dia, sense dinar, només arribats a l'aeroport ja ens vàrem dirigir directament a Taormina sense passar per l'hotel a deixar les maletes.

Deixeu-me dir només que entre els integrants del grup hi havia la Montserrat Pagès i el Martí Crespo. La Montserrat, conservadora jubilada del MNAC, ja ens havia acompanyat en les dues trobades anteriors, i en Martí que no coneixíem és periodista-filòleg que col·labora habitualment a VilaWeb i al diari ARA. Tant l'un com l'altre ens van ajudar a contextualitzar i situar-nos en la història, la tècnica de les pintures i les particularitats de personatges catalans lligats amb la cultura siciliana, completant així les explicacions de les guies locals, que cal dir-ho també van tenir un nivell fora de l'habitual. Va ser un plaer compartir amb ells aquestes jornades.

Finalment, vull deixar constància de la bona organització de l'Agència Malaika, agraint especialment a la representant Maribel la seva professionalitat i simpatia durant tot el viatge.

Com fer un resum de totes les visites seria una tasca que em superaria, li hem demanat al Martí Crespo fer un resum i molt amablement així ho ha fet. Aquí el teniu.

Abans, però, deixeu-me explicar que, ja al segon dia, el grup va veure reduïts els efectius amb una baixa més. El cap del grup, Josep Puig, suposem que per solidaritat amb la seva esposa va ser atacat per la covid. Es va fer la corresponent PCR que va donar positiva. Resultat: en Josep es va passar tota la setmana a l'hotel de Catània. Sort que almenys aparentment ho va acceptar amb estoïcisme i el seu fill Josep va prendre la responsabilitat del grup. Esperem que la lectura de la crònica l'ajudi a imaginar un xic del que vam veure, en espera de que aviat pugui tornar amb la Carme, lliures ja de qualsevol control.

El grup, al complet.

A la recerca de l'art bizantí (i les traces catalanes a Sicília)

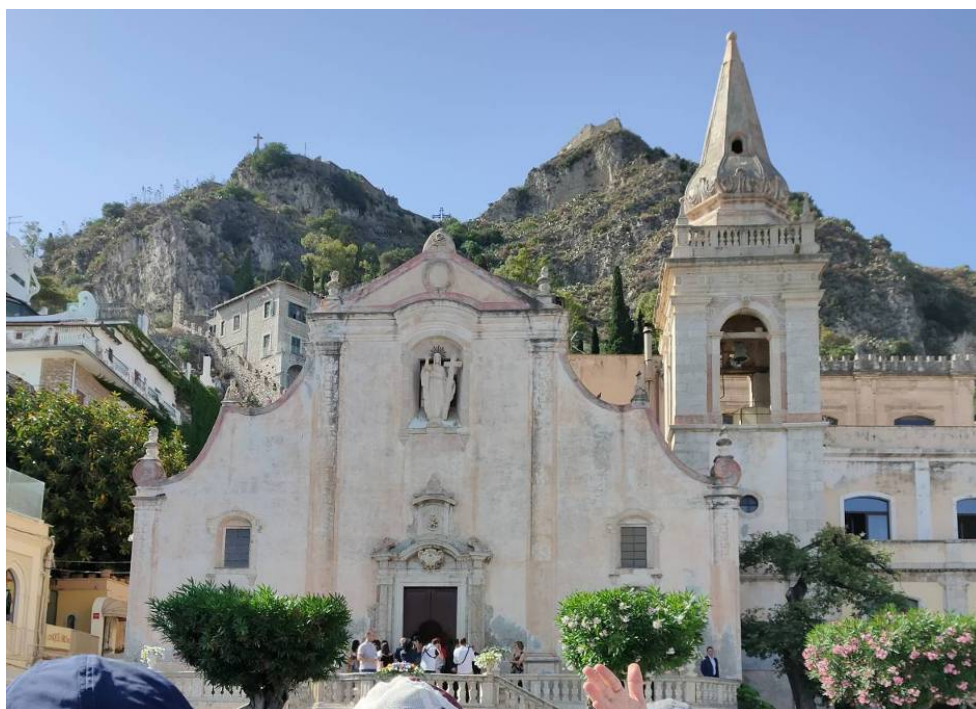
Text: Martí Crespo

Fotos: Diversos autors

De l'1 al 6 de juny de 2022, l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (IPECC) va reprendre els seus viatges habituals després del parèntesi de la pandèmia amb una visita a Sicília de sis dies emmarcada en un cicle dedicat a l'art del monestir de Santa Maria de Sixena. A més de visitar els principals mosaics d'època normanda de l'illa, el viatge també va servir per descobrir les incomputables traces del domini català de l'illa més gran de la Mediterrània, que es va allargar des de la revolta de les Vespres Sicilianes del 1282 fins ben entrat el segle XV.

Aterrats amb puntualitat a Catània el primer dia de juny, a l'aeroport mateix ens esperava un petit autocar per enfilem-nos a Taormina, un bonic poble no gaire lluny d'on van desembarcar els grecs a Sicília el segle VIII aC. El municipi té, precisament, un dels teatres grecoromans amb les vistes més impressionants del món: a l'Etna, d'una banda, i a la mar Jònica, d'una altra. Però també amaga, als seus carrers plens de turistes i de casaments, alguns palaus d'estil gòtic català ben interessants com el Palazzo De Spuches, pertanyent a una destacada família d'origen català (els Despuig) que va arribar fa vuit segles a l'illa amb Pere el Gran i ara sicilianitzada del tot.

Taormina. Al fons, un dels tants casaments.

Ja a Catània, ens allotgem en un hotel situat a la principal artèria de la ciutat, la via Etna. I, com ens insinua el nom, les vistes des de la terrassa del restaurant són immillorables amb l'Etna fumejant de fons.

El volcà Etna des de la terrassa del restaurant de l'hotel.

L'endemà, de fet, ens acostem al volcà per l'interior, fins a plantar-nos al municipi de Randazzo, on visitem l'església i els seus carrers sota un sol implacable.

Randazzo. Visitant l'església.

El dinar el fem a Bronte, la capital del conreu de pistatxos a l'illa, i ens ho demostra el menú que ens han preparat: torrada amb pistatxo, pasta amb crema de pistatxo, carn amb salsa de pistatxo i gelat de pistatxo.

Bronte. El dinar dels festucs.

Empistatxats, doncs, sortim a mitja tarda cap a la cota 1900 de l'Etna, al refugi Sapienza, on podem gaudir de vistes magnifiques tant del cim (cap amunt) com de la plana de Catània (cap avall).

A la falda de l'Etna, escoltant les explicacions de la guia.

El tercer dia deixem aparcat l'autocaret perquè ens toca descobrir alguns racons ben interessants de Catània, molts dels quals relacionats amb el període català de l'illa. Comencem amb el monestir benedictí de San Nicolò l'Arena, que a més d'uns claustres i passadissos interminables, ens mostra la dimensió d'algunes erupcions històriques de l'Etna, amb la lava arribant fins a les portes de la ciutat.

San Nicolò l'Arena. Un dels claustres.

Dins el mateix recinte del monestir, actualment convertit en la Facultat de Lletres de la Universitat de Catània, hi ha la biblioteca, una sala imponent amb milers de llibres de gran valor aplegats, principalment, pels monjos benedictins al llarg dels segles.

El grup a la biblioteca del monestir.

Castell Ursino.

Després de travessar els carrers per on abans del 1492 hi havia els dos calls jueus catanesos entrem el castell Ursino, una fortalesa imponent de gòtic ben sobri que es va convertir en la seu dels sobirans de la Casa de Barcelona a Sicília.

Uns sobirans, val a dir, que van aconseguir ensenyorir-se d'aquesta estratègica illa gràcies a un casament també estratègic: el de Constança de Sicília amb el rei Pere el Gran, l'any 1249. Gràcies a aquest enllaç, i arran de la revolta dels sicilians contra la Casa d'Anjou i els francesos, el 1282, Pere i Constança van acabar incorporant l'illa a la Corona catalanoaragonesa i van establir les bases de l'expansió comercial i territorial catalana per tota la Mediterrània. Curiositats de la història: Constança de Sicília, nascuda el 1249 a Catània, es va morir a Barcelona el 1302, on és enterrada a la catedral; i una altra Constança, la d'Aragó i Navarra casada el 1361 amb Frederic III de Sicília, va néixer al monestir de Poblet el 1343 i es va morir a Catània el 1363, on és enterrada –al costat dels reis sicilians del període de domini català– en una petita capella de la catedral a tocar de l'altar dedicat a la patrona de la ciutat, la veneradíssima santa Àgata.

Sepultura de Constança d'Aragó i Navarra.

La capital de l'illa, Palerm, és la destinació final del quart dia de l'estada, però abans d'arribar-hi tenim unes quantes parades pel mig.

La primera aturada és a Messina, separada pel famós estret del mateix nom respecte de la costa calabresa. En època medieval va ser una ciutat ben comercial i molts mercaders catalans, de fet, hi van fer negocis abans i tot de la integració de l'illa a la Corona. N'és un bon exemple la cèntrica plaça dei Catalani, on s'aixeca un dels monuments més destacats de la ciutat: l'església de la Santissima Annunziata dei Catalani.

La Plaça "dei Catalani". El monument, però, és dedicat a Juan de Àustria

Construïda en època normanda amb uns característics tocs bizantins, àrabs, romànics i gòtics, sembla que cap al final del segle XV va esdevenir la seu de la confraria de comerciants i mercaders catalans, de la qual va prendre el nom actual. Tant l'exterior com l'interior són plens d'escuts de Barcelona i de Catalunya, i en una inscripció en una paret es deixa ben clar que "ANNVNCIACIONIS TEMPLVM CATHALANORVM EST".

Interior de l'església de la Santíssima Annunziata dei Catalani

Després de visitar la catedral, amb l'espectacular torre del rellotge al costat, pugem a l'autocar per anar cap a la preciosa localitat costanera de Cefalù, on ens esperen els mosaics bizantins del Duomo, presidits per un Pantocràtor del Crist evangelitzador que no podem veure de prop per l'enèsim casament sicilià d'aquests dies. Abans d'arribar a Palerm, ens desviem una mica de la ruta i visitem el castell de Caccamo, un dels més grans i ben conservats de l'illa, que va ser propietat de la gran família dels Chiaromonte i, posteriorment, de llinatges catalans com els Prades, els Montcada, els Cabrera i, finalment, els De Spuches ja esmentats, que el van vendre a la Regió de Sicília el 1963.

Messina. La Catedral i la torre del rellotge.

Toca reposar bé a l'hotel de Palerm on ens allotgem, a quatre passos literalment del centre neuràlgic d'una ciutat força caòtica que s'estima o s'odia, segons que ens confessa la guia local. Perquè l'endemà toca llevar-nos d'hora per visitar una altra de les meravelles artístiques del viatge: la Capella Palatina del palau dels Normands, la seu actual del parlament sicilià.

Palerm. La Capella Palatina del Palau dels Normands

D'estil bizantí, és enriquida amb mosaics preciosos que donen com a resultat una de les joies medievals més ben conservades del món. I, ací i allà, podem comprovar que els únics escuts presents a les parets són el de Catalunya i el del Regne de Sicília, format pels quatre pals de Pere el Gran i l'àguila de Suàbia de la seva muller Constança.

Després de tocar el cel amb la Capella Palatina, toca tocar de peus a terra a Salemi, un poble de l'interior anant cap a Tràpena amb moltes històries al darrere.

Un carrer de Salemi

La primera té una data concreta, el 14 de maig de 1860, quan el revolucionari Giuseppe Garibaldi i els seus voluntaris van proclamar el municipi, en nom de la Casa de Savoia, la primera capital de la Itàlia unificada molt abans que ho fos Roma. Val a dir que la capitalitat del poble no va durar ni 24 hores...

Una altra història que amaga Salemi és la de la família Vilaragut, un potent llinatge d'origen valencià que es va establir el segle XIV a Sicília i va obtenir molts càrrecs en l'administració i baronies.

El palau Villaragut, la via Villaragut i uns vins de nom Villaragut ens recorden, encara ara, una família que per aquestes latituds va tenir el membre més destacat i aventurer, Jaume de Vilaragut i Vilanova (ca. 1403-1464), considerat el corsari més cèlebre de la història de la Corona d'Aragó i, amb tota probabilitat, l'inspirador del Tirant lo Blanc (1490) de Joanot Martorell.

Abans de deixar el poble, afectat seriosament per un terratrèmol el 1968, visitem l'únic museu dedicat a la màfia de Sicília, dissenyat per Oliviero Toscani i on es retraten molts aspectes vinculats amb els elements d'aquesta organització criminal, que ara fa trenta anys va arribar al punt culminant de violència assassinant els jutges Giovanni Falcone (23 de maig de 1992) i Paolo Borsellino (19 de juliol de 1992).

Salemi. Església enderrocada pel terratrèmol.

Salemi. Museu de la Màfia.

L'últim dia a l'illa també és atapeït i comença amb el clímax artístic del viatge: la visita a la catedral de Santa Maria de Monreale, feta aixecar als afores de Palerm per Guillem II de Sicília l'any 1172 amb uns mosaics de temàtica bíblica i hagiogràfica extraordinaris. Acabats el 1182, són obra de grans artistes grecs i bizantins, el dibuix dels quals es pot reconèixer en la pintura mural de la sala capitular de Sixena.

El claustre adjacent de Monreale també és digne de visitar, amb 228 capitells romànics, de marbre blanc, on la iconografia religiosa es combina amb temes de mitologia clàssica.

Abans d'agafar el vol de tornada, encara tenim temps de visitar tres esglésies més de Palerm. La primera és la cèntrica Martorana, una de les seus de l'Església de la comunitat albanesa de Sicília (establerta a l'illa fugint dels otomans per ordre expressa d'Alfons el Magnànim), de ritus oriental, però dependent de Roma. A l'interior, a més de frescos, hi ha uns bonics mosaics bizantins. La segona és Santa Eulalia dei Catalani, situada al cor de l'antic mercat al carrer de la Vucciria, que ens recorda amb el nom la potent comunitat de comerciants catalans de Palerm. I la tercera és la catedral, on ens entretenim amb els sarcòfags magnífics dels reis normands i de la Casa de Suàbia, inclòs el de Constança d'Aragó (1196-1222), probablement la catalana amb més poder de la història, com a emperadriu del Sacre Imperi Romanogermànic. La nostra presència davant les seves restes, amb la qual tanquem un viatge ben intens en tots els sentits, és també un homenatge als 800 anys justos de la seva mort, el 23 de juny de 1222

25 anys de la Fundació Scout Sant Jordi

Text i fotos: Eulàlia Quer

Acceptant l'amable i sincera invitació de Montserrat Albiñana, presidenta de la Fundació Scout Sant Jordi, el passat 11 de juny amb en Joan Romagosa i Montserrat Novell vam acudir a Casa Oràa, el centre scout que tenen a Moixent. Precisament vàrem aprofitar per conèixer una mica més les germanes terres valencianes fent un tomb per Elx, Villena, Bocairent i Ontinyent.

Abans d'arribar-hi en Vicent ens va orientar ja que des d'Ontinyent ens perdiem per la Toscana valenciana. Valls i planes verdes amb grans extensions de vinyes.

Un cop arribats, ell mateix ens va ensenyar les recents obres que han fet en el centre: habitacions amb lliteres, lavabos i dutxes i cuina. Totes aquestes obres les han anat fent voluntàriament els escoltes. Cal reconèixer que han fet una magnífica feina.

Vam arribar en el moment que la Junta explicava als patrons i col·laboradors les darreres dades econòmiques que, vam entendre, van millorant cada any.

Després d'un descans on vam compartir begudes i coques, arribà el moment de la celebració final del XXV aniversari de la Fundació Scout Sant Jordi amb agraïment als antics presidents. És de remarcar que tots els presidents d'aquests 25 anys van acudir a la convocatòria (Vegeu foto al peu). Prèviament havien passat un reportatge amb dates i actes importants d'aquests anys.

La segona part era l'entrega del premi Sant Jordi 2021 a l'Associació Valenciana d'Ajuda a la Paràlisi Cerebral @avapace, com a reconeixement a la important tasca durant 50 anys treballant per millorar la vida dels afectats i ajuda a les seves famílies.

Després arribà el dinar, amb l'esperada paella valenciana. I ja a l'hora del cafè es van fer les clàssiques fotografies, però aquesta vegada amb un màquina, que sembla s'ha posat de moda, on primer es feien fotos de grups afins i després en pla de broma amb barrets, ulleres i garlandes que ja entregava al mateix temps tantes còpies com persones havien participat en el grup. Nosaltres ens la vam fer amb la Montse, Paco, Carles, Pep, Vicent i en Ramon i Na Teresa de Mallorca.

Com a record d'aquests 25 anys, es va anar pintant per diferents voluntaris l'escut escolta a la paret prop del cobert del menjador.

En Joan Romagosa, pintant

Com sempre, ens vam trobar ben rebuts i atesos pels germans valencians, que van fer-nos sentir com a casa. Ara ja estan pensant en la trobada amb mallorquins i catalans que han d'organitzar d'aquí dos anys ☑

Charles de Foucauld

Text: Josep-Maria Font i Gillué

(Publicat prèviament al Diari de Terrassa, El9Nou, Malarassa i a L'Agulla)

El diumenge 15 de maig van canonitzar a Roma al beat Eugène-Charles de Foucauld i Pontbriand (Estrasburg-França 15.9.1858-Tamanrasset-Algèria 1.12.1916).

Qui va ser aquest personatge?

Va quedar orfe als 6 anys i va dependre sempre de la seva aristocràtica família vinculada a l'estament militar. Va rebre una bona educació i seguint l'exemple de l'avi patern, que se'n feu càrrec, el 1876 entra a la Acadèmia d'Oficials de Saint-Cyr i a la de cavalleria de Samur. Acabats els estudis militars el seu avi morí i li deixà una gran fortuna, tenia 20 anys. Ens diu "Dormo molt, menjo molt i penso poc". El 1880 l'envien a Sétif (Algèria) d'on és acomiadat pel seu mal comportament. El 1881, en saber que el seu regiment anava a Algèria en missió militar especial -quin ressò té això avui enmig de la guerra Rússia-Ucraïna- abandona l'exèrcit.

El 1882 el jove vescomte, -que el 1888 va cedir els seus títols i béns a favor de la seva germana- prepara i dirigeix una expedició al Sàhara com a explorador i geògraf al Marroc fent un treball d'investigació, *Reconais-sance au Maroc* (1883-1884), pel qual la Societat Geogràfica de París li va lliurar la medalla d'or. Ja no l'abandona mai la passió pel nord d'Àfrica. El seu pas i estada al desert el va marcar per tota la vida. Impressionat per la fe dels musulmans, li va sorgir la pregunta que tants s'han fet, ens fem i es faran: "Existeix Déu?" i de seguit pregava "Déu meu, si existiu feu que jo us conegui".

De retorn a Paris, ja lluny de la vida fàcil que havia viscut, inicia una etapa nova (1886-1916) que el porta radicalment a seguir Jesús de Natzaret. Peregrina a Terra Santa (1888-1889).

Ingressa al monestir trapenc Notre-Dame des Neiges a l'Ardèche (França), d'on passa a un altre (1890-1897) a Akbés (Síria) un lloc desèrtic i d'extrema pobresa on pensa que encara pot anar més enllà en la seva donació a Déu i als germans i té la idea de cercar altres persones amb qui pogués iniciar una petita congregació. El 1897 el Superior General li concedeix deixar la Trapa.

Després, en el seu seguiment del camí que feu Jesús, va a Natzaret on les Clarisses li ofereixen estatge. Es guanya la vida fent de recader i servidor de les monges fins el 1900. Des d'allà en una carta conclou: "Cal passar pel desert i restar-hi per rebre la gràcia de Déu". Aquí és on aferma un nou estil de vida pròpia feta de contemplació (adoració, meditació bíblica i de la vida de Jesús) i treball manual. A Foucauld se li atribueix, tot i que hi ha qui en dubta, la pregària dita de l'abandó.

Marie de Bondy, cosina seva, li va fer conèixer la devoció -d'aquella època- al Sagrat Cor, el silenci, els sagraments i el compromís evangèlic que emana de Jesús, a qui Foucauld es proposa fermament de seguir.

La vida del natzarè és la seva referència. Estudia Teologia a Roma i el 1901, amb 43 anys, és ordenat prevere de la diòcesi de Viviers (a l'Ardèche).

El seu cor però li diu que ha de portar als pobres del món els beneficis de conèixer el Salvador i retorna a l'Àfrica, a Beni Abbés, un petit oasi entre el Marroc i Algèria. Havia constatat que els musulmans marroquins i algerians eren dels pobles més abandonats. Entre ells es va anar transfigurant pel silenci interior i es converteix en Carles de Jesús, així signava els seus escrits. Parlava i acollia a casa seva esclaus, pobres, malalts, soldats, viatgers i alguns encuriosits. Va cessar a l'exèrcit francès i a la Societat Geogràfica de París, que li havia donat fama a arreu. Desposseït de tot, el 1906 va voler anar encara a una zona més al Sud, a les muntanyes de l'Hoggar, entre els tuaregs on va poder "fer-se germà" seu i on va lliurar la seva vida, en la més estricta solitud, assassinat per un senusita libi que lluitava contra la presència colonial francesa al Sàhara -en el context de la Primera Guerra Mundial eren aliats d'Alemanya. Capturat i lligat amb les mans al darrera i als turmells a l'ermita on vivia a Tamanrasset, el jove soldat, en veure's sobtadament atacat per uns meharistes (unitats de l'exèrcit francès al sud del Sàhara), molt espantat, el va assassinar d'un tret al cap, era l'any 1916.

Als seus darrers anys, estranger com era, va emprendre la tasca de redactar un diccionari francès-tamacheq que és un referent. Pessoa deia que la llengua era la nostra veritable pàtria. Quin ressò té això avui pels catalans! (eh?) Va passar moments de gran debilitat física que compensava íntimament amb la celebració de l'eucaristia a Tamanrasset o a l'Assekrem.

A causa de la guerra el 1915 no va poder viatjar a França on havia trobat adhesions i l'acollida de l'arabista Massignon, que va perpetuar-ne el (seu) record.

I la llavor va fructificar

Aviat, i inspirats en els seus escrits, va sorgir una autèntica devoció a Foucauld. Avui la família de Carles de Jesús s'estén als llocs més vulnerables del món amb Ordes masculins i femenins i fraternitats seculares que s'alimenten de l'Evangelí i dels seus nombrosos escrits. René Voillaume, -el 25 d'abril del 1973 va donar una conferència al Forum Vergés de Barcelona- el qui va fundar l'Orde va escriure *En el cor de les masses*, avui encara un llibre de capçalera, per a tota la família. Carlo Carretto i el seu biògraf Jean François Six i d'altres han acabat de divulgar l'espiritualitat del "desert".

L'Església catòlica el 2001 el va declarar venerable, el 2005 beat i el 2021 sant.

Qui ha promogut aquests reconeixements als que la majoria dels seus seguidors no hi han donat gairebé suport? No ho sé, els seus no són gent de soroll ni de mogudes d'aquesta solemnitat, més aviat fugen d'aquestes tendències.

Tinc la certesa que tampoc agradarien a Foucauld, amic del silenci, de l'anorreament, de l'abjecció i de la pobresa. Em consta que ho han acceptat amb una sincera barreja de resignació i alegria que entenen com a reconeixement dels valors de l'espiritualitat del germà Carles de Jesús tant necessaris al món d'avui per la credibilitat i supervivència de la mateixa Església, tant qüestionada i guanyada a pols els darrers anys.

Cristóbal López, arquebisbe de Rabat, manifestava fa pocs dies a Barcelona que era una empenta, un *espaldarazo* deia ell, als cristians de l'Àfrica

Obituari: Jordi Bonet i Armengol

Text: Joan Millán

Foto: Josep Suárez

El passat 20 de juny es va produir la mort d'en Jordi Bonet i Armengol a l'edat de 97 anys

No tenim cap dubte que en Jordi ha estat un personatge clau en la cultura del nostre país, tal com va ser glossat pels mitjans de comunicació. Però a nosaltres ens interessa destacar el paper fonamental que va tenir en l'arrelament de l'escoltisme a Catalunya. La seva dedicació va ser decisiva durant els anys bàsics per la creació de la DDE (Delegació Diocesana d'Escoltisme) que va ser reconeguda poc abans de morir el recordat Mn Batlle, i la incorporació a la CICS (Conferència Internacional Catòlica d'Escoltisme), continuadora de la CISC (Conferència Internacional d'Escoltisme Catòlic), de la que va arribar a ser Secretari General dels anys 1977 al 1981. També va presidir el MSC d'Espanya (Moviment Scout Catòlic) del 1962 al 1977.

Podeu llegir els records personals que ens ha enviat l'històric Jordi Costa i l'entrevista que li van fer al CALIU nº 16.

Jordi Bonet, ensenyant el Temple de la Sagrada Família a membres del Grup d'Antics Escoltes i Guies.

Uns records personals

Text: Jordi Costa i Mosella

Quan rebreu aquest número del *CALIU* ja s'hauran publicat tots els comentaris sobre la intensa vida professional, cultural, de promotor i d'activista d'en Jordi Bonet Armengol. Per nosaltres ens quedarà però, el record de l'escolta, el dirigent inseparable de les DDE, les controvertides Delegacions Diocesanes d'Escoltisme de les que en va ser el primer Comissari General de la de Barcelona.

Per entendre tot l'abast del que ha fet en Jordi Bonet i Armengol us recomano l'excel·lent article d'en Francesc Vilanova, Professor d'Història Contemporània (UAB), publicat al diari ARA el passat 22 de juny d'enguany.

En Jordi Bonet era de la colla Francesc Soliguer, nascuts pel voltant de l'any 1925. Formaven l'escolania de Mn. Batlle al Col·legi de les Monges Alemanyes on Mn. n'era professor. Van créixer en l'escoltisme i un entorn familiar envejable adquirint un gran sentit de la responsabilitat, es van comprometre amb el país, la cultura i la fe, excel·lint en la seva professió que se la prenién com un servei.

Els voldria citar un a un però he de simplificar i només diré els noms dels que van ajudar d'una manera directa a Mn. Batlle a tirar l'escoltisme endavant sobre tot després de la seva mort. Segur que els recordeu: són els germans Josep i Oriol Martorell, Jordi Galí, Josep Casanovas,... i Jordi Bonet i Armengol.

Per poder valorar que representava la DDE seria bo recordar quina era la situació de l'escoltisme en aquell moment tot i el risc d'allargar-me massa.

La persecució franquista contra tot el que no fos el seu pensament únic era forta i l'escoltisme no se'n va lliurar; només cal recordar els fets del Montnegre i el cop que va representar a la salut de Mn. A. Batlle.

Cap al final dels anys 40 i plenament els anys 50 una certa classe social de base catalanista, difícil de definir socialment, entre classe mitja i mitja baixa, menestral, gent que es podia preocupar pel futur dels fills i del país, van acudir a l'escoltisme amb il·lusió, molts veient el que els podia oferir el seu mètode d'educació en el lleure, d'altres per simpatia, per contagi o simplement perquè el que oferia era una opció única pels seus fills.

Pensem que es correspon en l'època del "baby boom" i s'arrossega el record de les escoles de la República amb els mètodes de pedagogia activa, Montessori, Escola del Mar i d'altres, les escoles espanyoles fins aquell moment no oferien res que no fos llegir i escriure.

Dit això ens serà més fàcil entendre el xoc entre la "oficialitat" i la "clandestinitat".

Mn. A. Batlle havia continuat amb tossuderia fent escoltisme, el seu concepte d'escoltisme confessional va calar entre els vicaris de les parròquies on normalment s'ocupaven del jovent i eren un exponent de l'Església progressista.

Fent us del famós "Concordato con la Santa Sede" del 22 d'agost del 1953, las Parròquies van començar a acollir i fomentar agrupaments escoltes com a mitjà per tenir jovent entre les seves files i tenir alguna formació potent per poder-los oferir. L'Església oferia indirectament un paraigua a l'escoltisme.

L'escoltisme era ben vist pel Dr. Modrego, el bisbe de Barcelona, però malgrat tot desconfiava, ell era un bisbe del "movimiento". En Jordi Bonet insistia amb legalitzar aquest paraigua que oferia l'Església als agrupaments.

Es va aconseguir que el Dr. Modrego visités un campament a Mataró al Col·legi Valldemia on li va sorprendre la Missa amb la tenda capella, de cara el poble i les respostes en català entre el celebrant i els minyons.

Finalment quan ja mossèn Batlle estava penosament agonitzant el Dr. Modrego li va atorgar el nomenament de Consiliari General de l'Escoltisme.

Després d'un llarg procés es va aconseguir la famosa DDE i el nomenament d'en Jordi Bonet com a Comissari General.

Estalvio explicar la de visites, converses i gestions per arribar fins aquí. El pes de totes elles les duia a sobre en Jordi Bonet.

Alinear-se amb l'Església d'aquell moment era molt mal vist per un sector més radical; no dubto que tinguessin la seva raó, eren decisions difícils, però suposo que tampoc seria just anar-se aprofitant del "paraigües" i que la responsabilitat del que es fes recaigués en les parròquies o els vicaris.

La DDE va permetre fer l'escoltisme català i confessional que el país necessitava. La pressió va ser forta però la tenacitat d'en Jordi Bonet encara més.

Tot aquest món de gestions, visites i trobades prèvies a la fundació de DDE va ser indubtablement penós per en Jordi Bonet.

Després va venir el nomenament de Comissari General que no era precisament un càrrec honorífic i on va tenir una feina ingent d'organització: Les Demarcacions havien de coincidir amb els bisbats, territorialment diferent de les Vegueries, nomenar càrrecs i responsabilitats, adaptar un local cedit al carrer de Llúria...

No es podien oblidar les relacions exteriors d'àmbit local, recordo una formació al Seminari de Barcelona per els seminaristes.

Tampoc les relacions exteriors amb Espanya que demanava consell i ajuda per relançar un escoltisme de caire modern, en recordo un Camp Escola per a Caps de Secció a Alssassua el 1960 i un altre a Madrid el mateix any amb trobades espanyoles com la de Jerez de la Frontera, tot per ajudar la implantació de l'escoltisme a Espanya.

Simultàniament les relacions internacionals : la Conferència Internacional d'Escoltisme Catòlic (CISC) les dues primeres Lugano 1959 i Dublín el 1961; la del 1960 es va organitzar a Barcelona.

Només puc citar les que vaig viure en primera persona però us puc assegurar que la DDE, que no és altre que en Jordi Bonet, bullia d'activitat.

Més endavant va ser nomenat Secretari General de la CICS.

Potser us he parlat poc d'en Jordi Bonet però m'ha semblat important destacar l'entorn i de l'entorn la part que en vaig ser testimoni a fi que pugueu valorar vosaltres mateixos el caràcter que cal per anar venent un a un els esculls del camí.

Era sorprenent la seva actitud sempre tant assossegada, rares vegades aixecava la veu, un parlar culte i senzill, comprenia els seus detractors amb qui intentava dialogar, mai discutir, era present a tots els actes importants de l'escoltisme, de la vida cultural, de les celebracions dels amics...Finalment dir-vos que en Jordi Bonet va ser per a molts de nosaltres l'exemple a seguir i per a mi particularment és un dels mestres que em van ajudar a fer-me gran.

Gràcies per tot el que has fet Jordi

Nota: Les respostes porten data del 3 d'abril de 2013.

P. Quan vas entrar a l'escoltisme/guiatge?

R. El primer campament per Pasqua de 1936.

P. Quina edat tenies?

R. Deu anys.

P. On vas començar?

R. A l'Agrupament Mare de Déu de Montserrat, de Barcelona.

P. Quines responsabilitats has tingut dins l'escoltisme/guiatge fins ara?

R. Moltes. A partir de la Promesa, el 14 de novembre de 1943: Cap de Colla, Cap de Secció, Comissari [de la Demarcació] de Barcelona, Delegat diocesà d'Escoltisme de Barcelona, Comissari General de Minyons Escoltes, President del MSC [Movimiento Scout Católico], Secretari General de la CICS [Conferència Internacional Catòlica d'Escoltisme].

P. Vas dedicar uns quants anys de la teva vida a l'escoltisme/guiatge. Quins són els valors que més et van marcar?

R. El sentit de la responsabilitat i el respecte i estimació als altres.

P. De quina activitat en guardes més bon record?

R. De moltes relacionades amb el servei als que t'envolten i que més ho necessiten, concretament l'ajuda a les víctimes de l'aiguat del Vallès l'any 1962.

P. Creus que la situació per la que va travessar el nostre país durant els anys de la dictadura va afavorir l'engrescament de moltes persones per l'escoltisme/guiatge?

R. Si. Era "Ruta de llibertat = Responsabilitat en relació a les persones, al país, l'església".

P. Alguna situació concreta de la teva vida personal o professional ha estat resolta utilitzant els punts de la Llei Escolta?

R. La Lleialtat. La Fe. La Família.

P. Alguna anècdota que vulguis recordar?

R. Haver donat la primera injecció vetllant a Mn. Batlle.

P. L'escoltisme i el guiatge han anat evolucionant en el decurs del temps. Com valoraries els canvis que has viscut més de prop?

R. Són els de sempre. Cal valorar els signes del temps com a catalans i seguidors del missatge de Jesucrist.

P. Segueixes en contacte amb alguns companys / companyes d'aquells moments?

R. Si.

P. Tornaries a dedicar-hi aquests anys a l'escoltisme/guiatge, o creus que ara faries una altra cosa?

R. A prop dels 88 anys poca cosa puc fer: explicar experiències viscudes i continuar fidel al que vaig prometre fa 70 anys.

P. Et sembla que tres anys és un període adequat per liderar el moviment com a Comissaris, valorant les circumstàncies d'edat, evolució de la societat, etc.?

R. És un mínim.

P. Sembla que la societat en general i en especial la catalana tendeixen cada cop més cap a una laïcitat més gran. Què penses sobre el paper de l'Església en l'escoltisme i si continua tenint sentit la diferenciació entre escoltisme laic i escoltisme catòlic?

R. La jerarquia deu acollir i animar a que uns preveres i uns adults facin costat actiu als agrupaments.

L'educació de la Fe a través de l'escoltisme és un bon camí per fer millors ciutadans amb la pràctica de les activitats escoltes en petits grups i al servei al proïsme tal com ens proposa Jesucrist.

P. Vols dirigir alguna recomanació als caps actuals de MEG?

R. Que continuïn educant a través de l'escoltisme el jovent, fidels a la identitat cristiana i catalana al servei dels altres.

Records confosos

Text: Arseni Sallent

He llegit el **CALIU Extra d'estiu** i m'he emocionat al parlar del vídeo dels tres joves escoltes de Mallorca (Vegeu pàg. 5).

Un d'ells en Maties Oliver, propietari de la botiga Kenia, proveïdor del moviment Escolta a Palma, un català de pura raça i molt amic meu que ens va deixar l'any passat.

En Maties era un home entranyable, coneixedor de Mallorca, proper, generós i molt amic de fer colla. Vaig compartir molts àpats amb ell junt amb altres amics seus i era una delícia.

El 1969 aterrem a Palma amb músics del Grup de Folk; dia sí, dia també, davant de la Direcció del Govern demanant poder fer actuacions, actuacions que no varem poder fer mai. Però sí que gràcies al Maties varem fer actuacions a casa d'amics, una d'elles a casa d'en Eladi Homs.

Tot plegat son records confosos que moltes vegades una petita guspira fa que s'encenguin.

Avui ha estat la teva redacció al CALIU, gràcies Joan.

Arseni Sallent

Que tingueu un bon estiu !

L'Equip Coordinador del Grup d'Antics Escoltes i Guies vol agrair la col·laboració a totes les persones que al llarg dels anys han aportat textos, imatges o correccions, sense la qual no hauria estat possible la edició del butlletí CALIU. Moltes gràcies!

CALIU

Rbla. Mossèn Jacint Verdaguer, 10
08197 Valldoreix

anticsescoltes@fundacioescoltesiguies.cat
fundacioescoltesiguies.cat/antics-escoltes-i-guies/

FUNDACIÓ
ESCOLTES I GUIES

**Antics
Escoltes
i Guies**